

Bilag 6.

DET ARNAMAGNÆANSKE INSTITUT.

København, den 16. maj 1961.

Hr. undervisningsminister Jørgen Jørgensen.

Som svar på hr. ministerens forespørgsel af 12. maj d. å. om værdien af fotokopier og mikrofilm skal jeg udtale følgende:

En overvejende del af Den Arnamagnæanske Samlings islandske håndskrifter består af papirhåndskrifter fra 16.-18. årh. En mikrofotografering af disse håndskrifter har i de sidste år været i gang og vil kunne afsluttes inden for en overskuelig tid. Anvendelsen af disse mikrofilm til videnskabelige studier er behæftet med store mangler, idet mikrofilm kun kan læses i et særligt læseapparat. En stor del af arbejdet med håndskrifterne består imidlertid af sammenligning af flere tekster, som man skal have for sig én gang. Her slår mikrofilm slet ikke til, idet man da skulle have flere læseapparater i gang samtidig, hvilket allerede af pladmæssige grunde er umuligt. Dertil kommer, at mikrofilmene helst skal læses i mørke, medens der kræves lys til at notere resultaterne af sammenligningen.

Mikrofotograferingen af samlingen er først og fremmest en sikkerhedsforanstaltning. Til videnskabelig brug er det absolut nødvendigt at få positive fotokopier — som kan læses uden apparat — lavet på grundlag af mikrofilmene. For papirhåndskrifternes vedkommende vil sådanne fotokopier ofte kunne erstatte originalen på en tilfredsstillende måde, idet det dog må bemærkes, at vandmærker i papiret, som kan være af betydning for aldersbestemmelsen, ikke fremtræder på et fotografi. Ligeledes findes der flere papirhåndskrifter, hvor der er

senere tilføjede noter mellem linjerne eller i marginen (f. eks. hvis en tekst i gammel tid er blevet sammenlignet med en anden og afvigelserne noteret). Her kommer fotografiet til kort, idet det ikke viser den forskel i blækkets farve, som ofte kan være tydelig i originalen. Den samme mangel gælder håndskrifter, hvor bestanddele af forskellig oprindelse er bundet sammen i ét bind.

Pergamenthåndskrifterne er færre, men til gengæld gennemgående vigtigere. Hvis der ikke foreligger særlige vanskeligheder — hvad der imidlertid i større eller mindre grad er tilfældet for de flestes vedkommende — kan de fotograferes på en nogenlunde tilfredsstillende måde. De nævnte vanskeligheder skyldes hovedsagelig to omstændigheder: 1. pergamentet er blevet så mørkt, at det har nærmet sig skriftens farve, og 2. pergamentet er slidt. I det første tilfælde træder skriften som regel tydeligt frem i ultraviolet lys; fotografier taget ved hjælp af dette lys bliver gerne langt læseligere end originalen. I det andet tilfælde er chancerne for forøget læselighed gennem fotografering langt mindre. Det må imidlertid fremhæves, at også i tilfælde, hvor fotografering giver gode eller endog forbløffende resultater, er originalen ikke overflødig: der vil nemlig ofte være enkelte steder, hvor fotografiet svigter, men hvor det er muligt at tyde originalen ved at holde pergamentsiden op mod dagslyset eller ved hjælp af en kvartslampe (med